

KERUEN

M.O. ÁÝEZOV
ATYNDAGY ÁDEBIET
JÁNE ÓNER
INSTITYTYNYŇ

HABARSHYSY

M.O. AUEZOV INSTITUTE
OF LITERATURE AND ART

HERALD

ИНСТИТУТ ЛИТЕРАТУРЫ
И ИСКУССТВА ИМЕНИ
М.О.АУЭЗОВА

ВЕСТНИК

№2, 75-ТОМ

2022

ISSN 2078-8134

**М.О.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ
ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ**

КЕРУЕН

ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

2005 жылы құрылған

**№2, 75-том
2022**

ISSN 2078-8134

ИНСТИТУТ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
ИМ. М.О.АУЭЗОВА

КЕРУЕН

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

основан в 2005 году

№2, том 75
2022

ISSN 2078-8134

**M.O.AUEZOV INSTITUTE OF
LITERATURE AND ART**

KERUEN

SCIENTIFIC JOURNAL

founded in 2005

№2, 75 vol
2022

Ғылыми журнал

Ғылыми журнал 2005
жылдан бері шығады.

Құрылтайшысы және
баспагері:

М.О. Әуезов атындағы Әдебиет
және өнер институты

Редакция мен баспагер
мекен жайы:

Заңды мекен-жайы: Қазақстан,
Алматы қ. Шевченко к-сі, 28,
050010,

Нақты мекен-жайы: Қазақстан,
Алматы қ. Құрманғазы к-сі, 29,
2-қабат, 050010,

Тел. : +7 (727) 272-74-11,
+7 (727) 300-32-45.

Электрондық пошта:
keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz .

ISSN 2078-8134

Жылына 4 рет жарық көреді.

Журнал 2005 жылғы
24 наурызда Қазақстан
Республикасының Мәдениет,
ақпарат және спорт
министрлігі, Ақпарат және
мұрағат комитетінде тіркелген.
Тіркеу куәлігі: 2005 жылғы 24
наурыздағы №5844-Ж.

«КЕРУЕН»

№2, 75-том, 2022

Бас редактор:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Ісләмжанұлы,
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА
корреспондент мүшесі, М.О. Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институтының бас директоры
(Алматы, Қазақстан)

Бас редактордың орынбасарлары:

Ғылыми редактор:

ҚАЛИЕВА Альмира Қайыртайқызы, фило-
логия ғылымдарының кандидаты, М.О. Әуезов
атындағы Әдебиет және өнер институты бас
директорының ғылым жөніндегі орынбасары
(Алматы, Қазақстан)

Жауапты редактор:

СҰЛТАН Ертай, PhD, М.О. Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институты бас директорының
орынбасары (Алматы, Қазақстан)

Научный журнал

Журнал издается с 2005
года.

Учредитель и издатель:

Институт литературы и
искусства
им. М.О. Ауэзова.

Адрес редакции и издателя:

Юридический адрес:
Казахстан, г. Алматы, ул.
Шевченко 28, 050010,
Фактический адрес: Казахстан,
г. Алматы, ул. Курмангазы 29,
2 этаж. 050010,
Тел.: +7 (727) 272-74-11,
+7 (727) 300-32-45.
Email: keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz.

ISSN 2078-8134

Выходит 4 раза в год

**Журнал зарегистрирован
24 марта 2005 года в
Комитете информации
и архивов Министерства
культуры, информации и
спорта**

Республики Казахстан.

**Свидетельство о регистрации:
24 марта 2005 г. №5844-Ж.**

«КЕРУЕН»

№2, том 75, 2022

Главный редактор:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович,
доктор филологических наук, член-корреспон-
дент НАН РК, генеральный директор Института
литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы,
Казахстан)

Заместители главного редактора:

Научный редактор:

КАЛИЕВА Альмира Кайыртаевна, кандидат
филологических наук, заместитель по науке
генерального директора Института литературы
и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан).

Ответственный редактор:

СУЛТАН Ертай, PhD, заместитель генераль-
ного директора Института литературы и
искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан).

Scientific journal

The journal has been
published
since 2005

Constitutor and publisher:

M.O. Auezov Institute of
Literature and Art

**Address of the editorial and
publishing office:**

28, Shevchenko str., Almaty,
050010, Kazakhstan

Tel.: +7 (727) 272-74-11,

+7 (727) 300-32-45.

E-mail: keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz.

ISSN 2078-8134

Published 4 times a year

**The journal was registered
on March 24, 2005 in the
Committee of Information and
Archives of the Ministry of
Culture, Information and Sports
of the Republic of Kazakhstan.
Registration certificate: March
24, 2005 No. 5844-Zh.**

«KERUEN»

№2, 75 vol, 2022

Editor-in-Chief:

MATYZHANOV Kenzhekhan Islamzhanovich,
Doctor of Philology, Corresponding Member of
the National Academy of Sciences of the Republic
of Kazakhstan, Director General of the Institute of
Literature and Art named after MO Auezov (Almaty,
Kazakhstan)

Deputy Editors-in-Chiefs:

Scientific editor:

KALIEVA Almira Kairtayevna, Candidate of
Philological Sciences, Deputy Director General for
Science of the M.O. Auezov Institute of Literature and
Art (Almaty, Kazakhstan)

Editor-in-Chief:

SULTAN Yertay, PhD, Deputy Director General
of the M.O. Auezov Institute of Literature and Art
(Almaty, Kazakhstan)

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА:

БАС РЕДАКТОР:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Исламжанұлы, филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының бас директоры (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СҰЛТАН Ермай, PhD, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты бас директорының орынбасары (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫНЫҢ МҮШЕЛЕРІ:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ахмет Байұрсынұлы атындағы Тіл білімі институтының бас ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ филология факультетінің деканы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

НЕГИМОВ Серік Нығметоллаұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, Л. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=search&authorlookUp>

ТЕМІРБОЛАТ Алуа Берікбайқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

НҰРҒАЛИ Қадша Рүстембековна, филология ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің орыс филологиясы кафедрасы меңгерушісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ОРДА Гүлжахан Жұмабердіқызы, филология ғылымдарының докторы, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының бас ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

ҚАЛИЕВА Алмира Қайыртайқызы, филология ғылымдарының кандидаты, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты бас директорының ғылым жөніндегі орынбасары (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

АНАНЬЕВА Светлана Викторовна, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)

Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=search&authorlookUp>

ҚЫДЫР Тәрілі Еділбайұы, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

ШӘРІПОВА Диляра Сафарғалиқызы, өнертану кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

ОМАРОВА Ақлима Қайырденқызы, өнертану кандидаты, доцент, Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

ҚАЗТУҒАНОВА Айнұр Жасанбергенқызы, өнертану кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

ТҰРМАҒАМБЕТОВА Бақыт, өнертану кандидаты, Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің доценті (Атырау, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ЖҮНДІБАЕВА Арай Қанатияқызы, PhD, қауымдастырылған профессор, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық Білім Академиясының Қазақ тілі, Қазақ әдебиеті, Қазақстан тарихы зертханасының меңгерушісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

ДАУТОВА Гүлназ Рахымқызы, PhD, қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының оқытушысы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС:
БАГНО Всеволод Евгеньевич, филология ғылымдарының докторы, профессор, Ресей Ғылым академиясының корреспондент-мүшесі (Санкт-Петербург, Ресей)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

КЕНДІРБАЙ Гүлнар Турабекқызы, тарих ғылымдарының докторы, Колумбия университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

СНАМОРРО Antonio Chicharro, ғылым докторы, философия және қолжазба факультетінің профессоры (Гранада, Испания) H = 2

КРАСОВСКАЯ Аксиния, филология ғылымдарының докторы, профессор, Бухарест Университеті (Бухарест, Румыния) H = 1

НИКОЛАС Мари, филология ғылымдарының докторы, профессор, Лихай Университеті (Пенсильвания, АҚШ) H = 1

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, член-корреспондент НАН РК, генеральный директор Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)
Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СУЛТАН Ертай, PhD, заместитель генерального директора Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханович, доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК, советник Президента Республики Казахстан (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК, главный научный сотрудник Института языкознания имени Ахмета Байтурсынова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омурбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК, декан филологического факультета КазНУ им. Аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

НЕГИМОВ Серик Ныгметоллаевич, доктор филологических наук, профессор кафедры казахской литературы Евразийского Национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=search&authorlookup>

ТЕМИРБОЛАТ Алуа Берикбаевна, доктор филологических наук, профессор, заведующая кафедрой казахской литературы и теории литературы КазНУ им. Аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

НУРГАЛИ Кадиша Рустембековна, доктор филологических наук, профессор, заведующая кафедрой русской филологии Евразийского Национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ОРДА Гульжанхан Жумабердыевна, доктор филологических наук, доцент, главный научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

КАЛИЕВА Альмира Кайыртаевна, кандидат филологических наук, заместитель по науке генерального директора Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

АНАНЬЕВА Светлана Викторовна, кандидат филологических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=search&authorlookup>

КЫДЫР Торали Едилбай, кандидат филологических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

ШАРИПОВА Дилара Сафаргалиевна, кандидат искусствоведения, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

ОМАРОВА Акlima Каурденовна, кандидат искусствоведения, доцент Казахской национальной консерватории имени Курмангазы (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

КАЗТУГАНОВА Айнур Жасанбергеневна, кандидат искусствоведения, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

ТУРМАГАМБЕТОВА Бахыт Жолдыбаевна, кандидат искусствоведения, музыковед, доцент кафедры музыки и искусства Атырау Университет им. Х.Досмухамедова (Атырау, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ЖУНДИБАЕВА Арай Канатиевна, PhD, ассоциированный профессор, заведующий лабораторией казахского языка, казахской литературы, истории Казахстана Национальной академии образования имени И. Алтынсарина Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

ДАУТОВА Гульназ Рахимовна, PhD, преподаватель кафедры казахской литературы и теории литературы (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

МЕЖДУНАРОДНЫЙ РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

БАГНО Всеволод Евгеньевич, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент Российской академии наук (Санкт-Петербург, Россия)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

КЕНДИРБАЙ Гульнар Турабековна, доктор исторических наук, профессор Колумбийского университета (Нью-Йорк, США)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

SHAMORRO Antonio Chicharro, доктор наук, профессор Гранадского университета, заведующий факультета философии и рукописи (Гранада, Испания) N = 2

КРАСОВСКАЯ Аксинья, доктор филологических наук, профессор, Бухарестский университет (Бухарест, Румыния) N = 1

НИКОЛАС Мари, доктор филологических наук, профессор, Университет Лихай (Пенсильвания, США) N = 1

EDITORIAL BOARD

EDITOR-IN-CHIEF:

MATYZZHANOV Kenzhekhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, General director of the M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SULTAN Yertay, Ph.D., Vice-general director of M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanovich, Doctor of Philology, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, President's advisor of the Republic of Kazakhstan (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

BAZARBAYEVA Zeynep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Chief Researcher of the Akhmet Baitursynov Institute of Linguistics (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ZHOLDASBEKOVA Bayan Omirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Dean of the Philological Faculty of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

NEGIMOV Serik Nygmetollayevich, Doctor of Philology, Professor of the Department of Kazakh Literature of L.Gumilev Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=searchauthorlookup>

TEMIRBOLAT Alua Berikbayevna, Doctor of Philology, Professor, Head of the Department of Kazakh Literature and Literary Theory of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

NURGALI Kadisha Rustembekovna, Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the Department of Russian Philology L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ORDA Gulzhakhan Zhumaberdievna, Doctor of Philology, Associate Professor, Chief Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

KALIYEVA Almira Kairtayevna, Candidate of Philological Sciences, Deputy Director General for Science of the M.O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

ANANYEVA Svetlana Viktorovna, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Leading Researcher of the M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=searchauthorlookup>

KYDYR Torali Edilbay, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Chief Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

SHARIPOVA Dilyara Safargaliyevna, Candidate of Art History, Associate Professor, Leading Researcher at the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

OMAROVA Aklima Kairdenovna, Candidate of Art History, Associate Professor, Kurmangazy Kazakh National Conservatory (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

KAZTUGANOVA Ainur Zhasanbergenovna, Candidate of Art History, Associate Professor, Leading Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

TURMAGAMBETOVA Bakhyt Zholdybayevna, Candidate of Art History, Senior lecturer at the Department of Music and Art of H.Dosmukhamedov Atyrau University (Atyrau, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ZHUNDIBAYEVA Arai Kanapiyevna, PhD, Associate Professor, Head of the Laboratory of the Kazakh language, Kazakh Literature, History of Kazakhstan of the I. Altynsarin National Academy of Education (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

DAUTOVA Gulnaz Rakhimovna, PhD, Lecturer, Department of Kazakh Literature and Literary Theory (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL:

BAGNO Vsevolod, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences (Saint Petersburg, Russia)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

KENDIRBAY Gulnar Turabekovna, Doctor of Historical Sciences, Professor of Columbia University (New York, USA)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

CHAMORRO Antonio Chicharro, Doctor of Sciences, Professor of Granada University, Head of the Faculty of Philosophy and Manuscript (Granada, Spain)
H = 2

KRASOVSKAYA Aksinia, Doctor of Philology, Professor, Bucharest University (Bucharest, Romania)
H = 1

NIKOLAS Mary, Doctor of Philology, Professor, Lehigh University (Pennsylvania, USA)
H = 1

МАЗМҰНЫ

Бас редактордың алғы сөзі.....14

Әдебиеттану

Әзібаева Б.У. «Қазақтың киіз үйі» заттық коды: генезисі мен семантикасы.....	17
Керим Ш., Жеменей И. Әбу Насыр Мұбашшир ат-Таразидің «Йадгар Зандан на айней жаһан» («Түрме естелігі немесе әлем айнасы») атты мәснәуі.....	33
Орда Г.Ж. Қазіргі қазақ балалар поэзиясындағы дәстүр ұласуы.....	48
Хамраев Ә.Т., Шагимолдина М.О. Тәуелсіздік дәуіріндегі қазақ әдебиеті әзірбайжан тілінде.....	64
Кенбаева А.З., Пангереев А.Ш., Мамбетова Г.Ж. Қарақалпақтың «Ер Зийуар» эпосындағы топонимдерді зерттеу.....	72
Медеубек С. Ұлттық ойындардың әлеуметтік-психологиялық астары.....	82
Ханкей Е. «Абай жолы» роман-эпопеясының «Қайтқанда» тарауының текстологиясы (қолжазба мен жарияланымдары бойынша).....	93
Абилхамитқызы Р., Бегалиева Л.Б. Түркі әлеміндегі періштенің көркем бейнесі: кеше және бүгін.....	104
Қоштаева Г.Қ., Челик Я. Сиди Ахмедтің «Ташұкнама» дастаны түркі тілінде жазылған жәдігер.....	117
Ахметова А.М., Ахметова Г.М. Әлихан Жақсылық шығармашылығындағы адам мен әлем интерпретациясы.....	129
Кенжебекова Г.Ж., Сманов Б.Ө., Сөйлемез О. М. Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясындағы Абайдың діни бейнесі.....	143
Искакова Г.Ж., Рыспаева Д.С., Ахметова Г.С. Фольклор мәтіндерін аударудағы теориялық және практикалық мәселелер.....	151
Болатова Г.Ж., Мұхаметқали А.А. Философиялық прозадағы интермәтіннің экспрессивтік қызметі (Б.Момышұлы «След птицы в небе» романының негізінде).....	166
Татиев Е.Е., Саркулова М.Ұ., Мухамедиева А.Б., Татиева М.Е. Қазақтың «Ұмай» мифтік әңгімесіне психоталдау.....	176
Салтақова Ж.Т., Қоспазарова Ә.К. Қазақ эпостарының шежірелік сипаты.....	184
Мұрсалимова Н.М., Сманова Е.А. Жетісу ақындар айтысының жиналу тарихы (қолжазбалар негізінде).....	193
Оралбек А. Халық ақыны Әбдіғали Сариевтің әдеби мұрасы.....	201
Мұрсал А. Ахметолла Қалиұлының «Арда алтай» романындағы психологизм.....	209
Жолдыбай О. Ойын-сауық ойындары: эволюция және заманауи көрініс.....	220
Абилдаева Қ.Н., Абишева Н.М., Тәжібаева Ш.А. Эрнест Хемингуэйдің «Шал мен теңіз» повесін оқыту.....	231

Мәдениеттану

Жангүжинова М.Е., Ербол А.Е., Құмарғалиева Н.Р. Сахналық костюм-креативті индустрия жағдайында сценографияның тәрбиелік құралы ретінде.....	241
Жумасеитова Г.Т., Мосиенко Д.М., Поваляшко Г.Н., Саитова Г.Ю. Қазақстандық балет өзін-өзі ұлттық анықтау ізденісінің ретроспективасында.....	259
Бекмағамбетова Ж.А., Бегалинова Г.А. Шығармашылық индустрия жағдайындағы Қазақстанның қазіргі кезеңіндегі музыкалық өнер.....	272
Қамзабекұлы О., Ахманов С.М., Рахымжанов Е.Т. Актердің қалыптасу жолындағы сахна тілінің маңызы.....	283
Әбікенов Ж.О., Енсейева В.Т. Пандемия жағдайының азаматтардың мәдениетіне әсері.....	294
Құрманбай Ұ.П., Ескендіров Н.Р. Қазақ театрындағы бүгінгі басқару үлгісі.....	308

СОДЕРЖАНИЕ

Обращение главного редактора.....15

ЛИТЕРАТУРАВЕДЕНИЕ

<i>Азибаева Б.У.</i> Предметный код культуры «Казахская юрта»: генезис и семантика.....	17
<i>Керим Ш., Жеменей И.</i> Маснави ученого-богослова Абу Насир Мубашшира ат-Тарази «Ядгар Зандан иа айней джахан» (Память о тюрьме или зеркало мира).....	33
<i>Орда Г.Ж.</i> Продолжение традиций в современной казахской детской поэзии.....	48
<i>Хамраев А.Т., Шагимолдина М.О.</i> Казахская литература эпохи независимости на азербайджанском языке.....	64
<i>Кенбаева А.З. Пангереев А.Ш. Мамбетова Г.Ж.</i> Изучение топонимов в каракалпакском героическом эпосе «Ер Зийуар».....	72
<i>Медеубек С.М.</i> Социально-психологические основы национальных игр.....	82
<i>Ханкей Е.</i> Текстология главы «Возвращение» романа-эпоса «Абай жолы» (по рукописи и публикациям).....	93
<i>Абилхамитқызы Р., Безалиева Л.Б.</i> Художественный образ ангела в тюркском мире: вчера и сегодня...104	
<i>Коштаева Г., Челик Я.</i> Эпос Сиди Ахмеда "Ташукнама", написанный на тюркском языке.....	117
<i>Ахметова А.М., Ахметова Г.М.</i> Интерпретация человека и мира в творчестве Алихана Жаксылыка..	129
<i>Кенжебекова Г.Ж., Сманов Б.У., Соилемез О.</i> Религиозный образ Абая в романе-эпопее М. Ауэзова "Путь Абая".....	143
<i>Искакова Г.Ж., Рыспаева Д.С., Ахметова Г.С.</i> Теоретические и практические проблемы перевода фольклорных текстов.....	151
<i>Болатова Г.Ж., Мұхаметқали А.А.</i> Экспрессивная функция интертекста в философской прозе (по роману «След птицы в небе» Б. Момышулы).....	166
<i>Татиев Е.Е., Саркулова М.У., Мухамедиева А.Б., Татиева М.Е.</i> Психоанализ казахского мифического рассказа «Умай».....	176
<i>Салтакова Ж.Т., Коспагарова А.К.</i> Генеологический характер казахского эпоса.....	184
<i>Мурсалимова Н.М., Сманова Е.А.</i> История сбора айтыс состязании акынов Жетысу (на основе материалов рукописей).....	193
<i>Оралбек А.</i> Литературное наследие народного поэта Абдигали Сариева.....	201
<i>Мурсал А., Танжарикова А.В.</i> Психологизм в романе Ахметолла Калнулы «Арда Алтай».....	209
<i>Жолдыбаев О.М.</i> Развлекательные игры: эволюция и современный взгляд.....	220
<i>Абилдаева К.Н., Абишева Н.М., Тажибаева Ш.А.</i> Изучение повести Эрнеста Хемингуэя «Старик и море».....	231

КУЛЬТУРОЛОГИЯ

<i>Жангужина М.Е., Ербол А.Е., Кумаргалиева Н.Р.</i> Сценический костюм – как воспитательный инструмент сценографии в условиях креативной индустрии.....	241
<i>Жумасейтова Г.Т., Мосиенко Д.М., Поваляшко Г.Н., Саитова Г.Ю.</i> Казахстанский балет в ретроспективе поиска национальной самоидентификации.....	259
<i>Бекмагамбетова Ж.А., Бегалинова Г.А.</i> Музыкальное искусство на современном этапе Казахстана в условиях креативной индустрии.....	272
<i>Камзабекович О., Ахманов С.М., Рахымжанов Е.Т.</i> Значимость сценической речи в становлении актера.....	283
<i>Абикенов Ж.О., Енсеева В.Т.</i> Влияние пандемической ситуации на культуру граждан.....	294
<i>Курманбай У.П., Ескендиоров Н.Р.</i> Нынешняя модель управления в казахском театре.....	308

CONTENT

Editor-in-chief's address.....16

LITERARY STUDIES

<i>Azibayeva B.Y.</i> The subject code of the "Azakh yurt" culture: genesis and semantics.....	17
<i>Kerim Sh., Zhemenev I.</i> Masnavi of scholar-theologian Abu Nasir Mubashir at-Tarazi "Yadgar Zandan ia Aynei Jahan" (Memory of the Prison or the Mirror of the World).....	33
<i>Orda G.Zh.</i> Continuation of traditions in modern Kazakh children's poetry.....	48
<i>Khamraev A.T., Shagimoldina M.O.</i> Kazakh literature of the independence era in the azerbaijani language.....	64
<i>Kenbayeva A.Z., Pangereyev A.Sh., Mambetova G.Zh.</i> The study of place names in the karakalpak heroic epos "Yer ziyuar".....	72
<i>Medeubek S.M.</i> Socio-psychological background of national games.....	82
<i>Khankey Y.</i> Textology of the chapter "Return" of the epic novel "Abai Joli" (according to my manuscript and publication).....	93
<i>Abilkhamitkyzy R., Begaliev L.B.</i> The artistic image of an angel in the Turkic world: yesterday and today....	104
<i>Koshtayeva G., Çelik Y.</i> Sidi ahmed's epic "tashuknama" written in turkic language.....	117
<i>Akhmetova A.M., Akhmetova G.M.</i> Interpretation of Man and the World in the Creativity of Alikhan Zhaksylyk.....	129
<i>Kenzhebekova G.Zh., Smanov B.O., Soylemez O.</i> The religious image of Abai in the epic novel by M. Auezov "The way of Abai".....	143
<i>Iskakova G.Zh., Ryspaeva D.S., Akhmetova G.S.</i> Theoretical and practical problems of translation of folk texts.....	151
<i>Bolatova G.Zh., Mukhametkali A.A.</i> Expressive function of intertextuality in the philosophical prose (based on the novel «Sled ptici v nebe» by B.Momyshuly).....	166
<i>Tatiev E.E., Sarkulova M.U., Kenispaev Zh.K., Mukhamedieva A.B., Tatieva M.E.</i> Psychoanalysis of the kazakh mythical story «Umai».....	176
<i>Saltakova Zh.T., Kospagarova A.K.</i> Geneological character of the kazakh epos.....	184
<i>Mursalimova N.M., Smanova E.A.</i> History of the aitys collection by Zhetysu akyns (based on the manuscript).....	193
<i>Oralbek A.</i> The literary heritage of the folk poet Abdigali Sariyev.....	201
<i>Mursal A., Tanzharykhova A.B.</i> Psychologism in Akhmetoll Kaliula's novel "Arda Altai".....	209
<i>Zholdybaev O.M.</i> Entertainment games: evolution and modern look.....	220
<i>Abildayeva K., Abisheva N., Tazhibaeva Sh.</i> Study of Ernest Hemingway's novel "The Old Man and the Sea".....	231

CULTURAL STUDIES

<i>Zhanguzhinova M.Ye., Yerbol A.Ye., Kumargaliev N.R.</i> Stage costume - as an educational tool of scenography in the conditions of the creative industry.....	241
<i>Zhumaseitova G.T., Mosienko D.M., Povalyashko G.N., Saitova G.Y.</i> Kazakh ballet in the retrospective of the search for national identity.....	259
<i>Bekmagambetova Zh.A., Begalinova G.A.</i> Musical art at the present stage of Kazakhstan the conditions of the creative industry.....	272
<i>Khamzabekuly O., Akhmanov S.M., Rakhymzhanov E.T.</i> The role of stage language in the development of an actor.....	283
<i>Abikenov Zh.O., Yenseyeva V.T.</i> The impact of the pandemic on the culture of citizens.....	294
<i>Kurmanbay U.P., Eskendirov N.R.</i> The current management model in the kazakh theater.....	308

IRSTI 17.09.29

<https://doi.org/10.53871/2078-8134.2022.2-04>

Khamraev A.T.* , Shagimoldina M.O.

Institute of Literature and Art named after M.O. Auezov

Almaty, Kazakhstan

E-mail: alik182009@yahoo.com, marzhanshagimoldina@gmail.com

ORCID: 0000-0002-7870-5946, 0000-0002-0784-640X

KAZAKH LITERATURE OF THE INDEPENDENCE ERA IN THE AZERBAIJANI LANGUAGE

Abstract. The article describes the features of Kazakh-Azerbaijani inter-literary relations in the post-Soviet period, and also analyzes the works of Kazakh authors and folklore works of the Kazakh people translated into Azerbaijani. The paper notes the high intensification of inter-literary contacts between Kazakhstan and Azerbaijan. Such an expansion of interpersonal relationships among creative figures is, of course, determined by the general state of interstate relations.

In the post-Soviet period, Turkic-speaking writers, representatives of various national literatures began to feel their inner involvement in the general Turkic processes with particular clarity due to deep historical and socio-political changes and the strengthening of creative contacts. For example, such works translated into Azerbaijani as «Turkestan», «And me, you, death, lull me to sleep» («Olum, mane agi de») Magzhan Zhumabayeva, «Kazakhstan's Way», «The Heart of Eurasia» by Nursultan Nazarbayev, «The Clay Book» by Olzhas Suleimenov, «When the Wolves Howled» by Sabit Dosanov, «Idikut» by Akhmetzhan Ashiri were highly appreciated among Azerbaijani readers. «Alash Arystary» in the Azerbaijani language shows that translators in their creative activity go not only beyond the national geographic framework, but expand the internal boundaries of the national artistic worldview.

The works of the Kazakh genius confirm that the historical and cultural ties of the Kazakh and Azerbaijani peoples go back centuries. In particular, in the «Words of Edification», in the poems «Iskander», «Masut», «Tales of Azim» traces of centuries-old oriental wisdom are found. In the era of independence, the fame of classical Kazakh writers went far beyond the borders of their country. Many of them have become internationally significant personalities. So Abai as a universal cultural phenomenon at the turn of the century became an essential fact of world culture. The interrelation and literary contacts between writers of Turkic speaking countries have given rise to well-known Turkologists to talk about the concept of a single «Turkic speaking literature» and the need to accelerate the creation of a «new era».

Keywords: Kazakhstan, Azerbaijan, literary relations, intensification, Abai, M.Auezov.

Introduction. The problem associated with the peculiarities of the inter-literary interrelations of national writers and poets remains one of the most relevant in modern philological science. From this point of view, it is extremely interesting to consider the forms of interaction between Kazakh and Azerbaijani literatures.

Experiment. Information in the global network and online magazines that show the problem from the inside have played a significant role in the study of this problem. Kazakh-Azerbaijani literary contacts are the subject of research in the scientific works of K. Mirzoev, S. Ananyeva, N. Tagisa, F. Agaeva, R. Asker and other scientists. To identify the inter-literary contacts of Kazakh writers and poets, the peculiarities of their intercultural interaction, to study the assessment, responses and articles of foreign researchers (artistic, aesthetic and cultural phenomenon during the independence of Kazakhstan). The features

of Kazakh-Azerbaijani inter-literary relations of the post-Soviet period are studied. The works of Kazakh authors and folklore heritage of the Kazakh people translated into Azerbaijani are analyzed.

Results and discussion. Work was carried out on the found materials and critical articles by Turkish and foreign authors. The works of foreign scientists will be translated into Russian and Kazakh. They reveal the inter-literary connections and contacts of modern writers of Kazakhstan and determine the forms of literary interaction of Kazakh writers with foreign and other national literatures. The paper notes the high intensification of inter-literary contacts between Kazakhstan and Azerbaijan. Such an expansion of interpersonal relationships among creative figures is, of course, determined by the general state of interstate relations.

After the collapse of the USSR, there has been a high intensification of inter-literary contacts and interactions among Turkic-speaking countries and peoples. Such an expansion of interpersonal relationships among creative figures is, of course, determined by the general state of interstate relations (Tokaev, 2020). The high level of translation art inherited from the Soviet period also contributed in every way to the development of the entire system of translation culture and literary contacts of the post-Soviet era (Amineva, 2019: 13). This trend is clearly visible in the Kazakh-Azerbaijani inter-literary ties, which have strengthened in recent years (Mirzoev, 2020).

The interest of the Azerbaijani people in the Kazakh verbal art - the treasury of national literature is not accidental, and it is steadily growing. The translation into Azerbaijani of the poem «Kyz Zhibek» in 2016, which is the pinnacle of not only Kazakh, but also the entire Turkic folklore, could not but please readers of both countries. The famous work was translated by Ramiz Asker, a well-known Turkologist at Baku State University. The translator tried to convey to Azerbaijani readers the life and way of life of the Kazakh people of the XVI – XVII centuries, thereby filling the Azerbaijani world with oriental cultural flavor, expanding the national and universal picture of the readers' world. The reproduction of «Kyz Zhibek» on a different language material acts as an excellent cultural phenomenon, implemented through detailed descriptions of the phenomena of national culture and socio-historical codes. The choice of «Kyz Zhibek» for translation into Azerbaijani in the post-Soviet period is natural. The reader is invited to penetrate into the world of the Kazakh people and learn the peculiarities of another way of life. One can observe an attempt by a translator-scientist to comprehend, on the one hand, a culture related to, but still «alien» to Azerbaijanis in the context of an unusually diverse Turkic world. The Azerbaijani scientist managed to realize and convey the Kazakh patriotism, the peculiarities of the experiences of lovers, the faithful steppe friendship of colleagues. The Azerbaijani reader enthusiastically accepted the aesthetic value of the great lyric-epic poem «Kyz Zhibek» with a centuries-old history of existence, which is included in the UNESCO World Cultural Heritage Fund. Through the translation of this poem, it translated significant national ideas, symbols, values, customs, beliefs, traditions, norms and rules of life of the Kazakh people, formed during the most difficult period of its history. Thanks to the translation of the poem, the reader receives a different aesthetic whole, a different pleasure, a different perception of culture, and as a result, a different universal representation of the world. The acceleration

of translation processes in Azerbaijan contributed not only to their creative assimilation of the vast cultural wealth of Abai's homeland, but also to the progressive enrichment of the Azerbaijani people's ideas about our steppe country.

Of course, the general rise of artistic and critical thought in the Turkic-speaking world contributes to the worldwide and active study of the verbal culture of the Kazakh people in a comparative way. In the era of independence, the literary heritage of the Kazakh genius Abai began to play a crucial role in the formation of the Kazakh classics in the process of general «Turkization». His works have been re-translated and reinterpreted in the Turkic world. The appeal of Azerbaijani scientists to the work of the great steppe thinker is natural and reflects the general trend associated with the globalization of the world, on the one hand, and with the desire of related peoples to restore the former historical ties and ties, on the other. V. Bibler is right, who argued that such processes inevitably lead to increased direct contacts and culminate in a «dialogue of cultures» (Bybler, 1989: 32).

The presentation of the collection of works by Abai Kunanbayev in the Azerbaijani language, held by Baku State University in 2017, eloquently testifies that literary processes are deepening and determine the prospects for further development.

According to Azerbaijani scientists, there is a genuine interest in reading and studying Kazakh literature, since both peoples have common roots, culture and history and therefore a common future. It is noted that thanks to the translation of the Azerbaijani poet Elkhan Zala, the brilliant son of the steppe Abai appeared before readers as a philosopher, thinker and «a global personality», and his works as «a source of inexhaustible wisdom» (Elkhan, 2020). The works of the Kazakh genius confirm that the historical and cultural ties of the Kazakh and Azerbaijani peoples go back centuries. In particular, in the «Words of Edification», in the poems «Iskander», «Masut», «Tales of Azim» traces of centuries-old oriental wisdom are found. In the era of independence, the fame of classical Kazakh writers went far beyond the borders of their country. Many of them have become internationally significant personalities. So Abai as a universal cultural phenomenon at the turn of the century became an essential fact of world culture. The interrelation and literary contacts between writers of Turkic-speaking countries have given rise to well-known Turkologists to talk about the concept of a single «Turkic-speaking literature» and the need to accelerate the creation of a «new era».

The deepening of literary interrelations and the translation of works of art progressively led to the fact that Azerbaijani scientists themselves began to explore the work of Kazakh writers. Nizami Tagisa's monograph «The Work of Mukhtar Auevov: from Tradition to Innovation» has become a historical phenomenon in the literary life of the Azerbaijani people. We are talking about the fundamental nature of the study of the works of the great Kazakh master of the pen. The author studies the creative biography of the writer in the context of his difficult fate, Auevov drama as an ethno-poetic code of the national drama.

Prominent Azerbaijani Turkologist Nizami Tagisoy devoted many years to the study of Kazakh literature. At the center of his research was M. Auevov as a monumental personality who showed the continuous spiritual evolution of two epochs, the second half of the nineteenth and the first half of the twentieth centuries. The scientist considers M. Auevov as a bright fighter for the preservation and development of national cultural symbols, a

faithful follower and continuer of the path of Abai. The views of the Kazakh genius of the twentieth century and the origins of the writer's firmness of will during the period of persecution by the authorities for dissent were analyzed in Azerbaijani. The scientist emphasized that the founder of Abai studies in Kazakhstan, as a separate literary direction, was a major researcher – Turkologist M.O. Auezov. Thanks to the new discovery of M. Auezov, Abai appeared as an epoch-making personality, and the Kazakh steppe was a place of creative inspiration and the source of the poet's reflections. Auezov carried special spiritual knowledge in the era of communist domination. This was a response to the closed space of the system that emerged in the first half of the twentieth century. The young Kazakh intelligentsia of the first half of the twentieth century with great potential and deep self-awareness could have revealed the greatness of the steppe genius at the beginning of the century, if their lives had not been cut short. Kazakh scientists of the second half of the twentieth century and the era of Independence managed to legitimately substantiate the socio-political and cultural significance of Abai's personality for the entire Turkic world (Nizami, 2020). From this point of view, the textbook «Abai's Creative Path» and the fundamental article «Abai Studies» (The history of the study of Abai's life and creative path) by Professor of the Department of Literature of the Turkic Peoples of Baku State University F. Agaeva, published in 2015, is of great importance (Agaeva, 2015: 9). The scientist supports Kazakh scientists who consider «Abai studies» to be a separate field of Turkology. In her opinion, the study of the phenomenon of Abai took place in three stages. The first stage is the collection of data, the search for manuscripts and the publication of the poet's literary heritage. Therefore, this stage is defined as the stage of formation of Abai studies. At the second stage (1940-1990), the creative life and historical, cultural, aesthetic and artistic features of the poet's literary heritage are investigated. At the third stage (during the period of Independence) in Abai studies there is a complete rethinking of the phenomenon of Abai in the context of global changes in the post-Soviet world. Detailing the prevailing The author points out that M. Auezov cannot avoid the «vulgar Soviet approach» to various studies in the 20s and 30s around Abai's work, where he allegedly cruelly criticizes bourgeois representatives of national literature. The scientist quotes the following statements of M. Auezov: «In the first years after the revolution, up to 1936-1937, along with a truly socialist assessment of Abai's legacy, various conservative and malicious judgments took place ...» (Agaeva, 2015: 13-14). F. Agayeva writes: «if you look closely, then in these words, which came from the pen of such a prominent writer Mukhtar Auezov, we see a vulgar «Soviet approach» (Agaeva, 2015: 13-14).

In Soviet times, not everything was simple and unambiguous. M. Auezov, as a person who absorbed the idea of national revival at the beginning of the twentieth century, clearly understood that it was necessary to accept the challenge of communist ideology and «save» Abai from such above-mentioned «vulgar approaches» that developed in the post-October period. Let us recall that in the same way he saved the great Kyrgyz heroic epic «Manas» from the adventurous attacks of representatives of socialist realism and normative aesthetics characteristic of that time. It seems that based on their life experience, he was able to «return Abai» to the Kazakh reader in the Soviet period, when young and inexperienced revolutionaries and reactionaries could forget Abai's name for many years. In the novel «The Way of

Abai» we see numerous ideological fluctuations of the author, about which meticulous critics will write later. M. Auezov, who absorbed the Alash Horde ideas, experienced the harsh life vicissitudes of communist ideology. The scientist N. Tagisoy will write about this again: «I have been telling students about the work of Mukhtar Auezov for more than thirty years. Therefore, I had the opportunity to comprehensively study his works and his life. In Soviet times, the attitude to his work was ambiguous. He was a deep-thinking writer, so he could not limit himself to social realism, as the ideology of that time demanded.»

Conclusion. Kazakh-Azerbaijani inter-literary relations in the post-Soviet period can be safely characterized as a new stage of expanded inter-literary dialogue. Both Azerbaijani and Kazakh literature are enriched by artistic experience and complement each other, transmit their innovative ideas to each other and have a direct mutual influence.

Information about financing. This work was carried out in the frame of the grant funding from the Science Committee of the MES RK on the project AR08855803 «Kazakhstan and the world literary space: comparative studies».

Хамраев Ә.Т., Шагимолдина М.О.

*М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты
Алматы, Қазақстан*

E-mail: alik182009@yahoo.com, marzhanshagimoldina@gmail.com

ORCID: 0000-0002-7870-5946, 0000-0002-0784-640X

Тәуелсіздік дәуіріндегі қазақ әдебиеті әзірбайжан тілінде

Түйіндемe. Мақалада посткеңестік кезеңдегі қазақ-әзірбайжан әдебиетаралық байланыстарының ерекшеліктері сипатталған, сондай-ақ қазақ авторларының еңбектері мен қазақ халқының әзірбайжан тіліне аударылған фольклорлық шығармалары талданған. Жұмыста Қазақстан мен Әзірбайжан арасындағы әдебиетаралық байланыстарының жоғары қарқындауы атап өтілді. Шығармашыл қайраткерлер арасындағы тұлғааралық өзара байланыстарының мұндай кеңеюі, әрине, мемлекетаралық қатынастардың жалпы жағдайымен анықталады.

Посткеңестік кезеңде түркітілдес жазушылар, түрлі ұлттық әдебиеттердің өкілдері терең тарихи және әлеуметтік-саяси өзгерістер мен шығармашылық байланыстардың күшеюіне байланысты жалпы түркі үрдістеріне өздерінің ішкі қатыстылығын ерекше сезіне бастады. Мысалы, Мағжан Жұмабаевтың «Түркістан», «Мені де, өлім, әлдиле» («Олум, мәнэ ағи дэ»), Нұрсұлтан Назарбаевтың «Қазақстан жолы», «Еуразия жүрегі», Олжас Сүлейменовтың «Қыш кітабы», Сәбит Досановтың «Қасқыр ұлыған тун», Ахметжан Аширидің «Идикут» сияқты шығармалары әзербайжан оқырмандары арасында жоғары бағаға ие болды. «Алаш арыстары» әзербайжан тілінде аудармашылардың өзінің шығармашылық белсенділігінде ұлттық-географиялық шеңберден шығып қана қоймай, ұлттық көркемдік дүниетанымының ішкі шекараларын кеңейтетінін көрсетеді.

Қазақ данышпандарының еңбектері қазақ пен әзірбайжан халықтарының тарихи-мәдени байланыстарының ғасырлар қойнауынан өткенін растайды. Атап айтқанда, «Қара сөздерінде», «Ескендір», «Масұт», «Азим туралы ертегілерде» ғасырлар бойғы шығыс даналығының іздері кездеседі. Тәуелсіздік дәуірінде классикалық қазақ жазушыларының танымалдылығы өз елінің шегінен асып кетті. Олардың көпшілігі халықаралық маңызды тұлғаларға айналды. Абай ғасырлар тоғысындағы әмбебап мәдени феномен ретінде әлемдік мәдениеттің маңызды фактісіне айналды. Түркітілдес елдер жазушыларының арасындағы өзара байланыс пен әдеби байланыстар белгілі түркітанушыларға бірыңғай «түркітілдес әдебиет» тұжырымдамасы мен «жаңа дәуірді» құруды жеделдету қажеттігі туралы айтуға негіз берді.

Кілт сөздер: Қазақстан, Әзірбайжан, әдеби байланыстар, интенсификация, Абай, М.Әуезов.

Хамраев А.Т., Шагимолдина М.О.

*Институт литературы и искусства им. М.О.Ауэзова
Алматы, Казахстан*

*E-mail: alik182009@yahoo.com, marzhanshagimoldina@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7870-5946, 0000-0002-0784-640X*

Казахская литература эпохи независимости на азербайджанском языке

Аннотация. В статье охарактеризованы особенности казахско-азербайджанских межлитературных связей в постсоветский период, а также проанализированы труды казахских авторов и фольклорные произведения казахского народа, переведенные на азербайджанский язык. В работе отмечена высокая интенсификация межлитературных контактов между Казахстаном и Азербайджаном. Такое расширение межличностных взаимоотношений среди творческих деятелей, безусловно, определяется общим состоянием межгосударственных отношений.

В постсоветский период тюркоязычные писатели, представители разных национальных литератур стали с особой отчетливостью ощущать свою внутреннюю сопричастность к общетюркским процессам в силу глубинных исторических и социально-политических изменений и усиления творческих контактов. Например, такие произведения, переведенные на азербайджанский язык, как «Туркестан», «И меня, ты, смерть, убаюкай» («Олум, мэнэ аги дэ») Магжана Жумабаева, «Казахстанский путь», «Сердце Евразии» Нурсултана Назарбаева, «Глиняная книга» Олжаса Сулейменова, «Когда выли волки» Сабита Досанова, «Идикут» Ахметжана Ашири получили высокую оценку среди азербайджанских читателей. «Алаш арыстары» на азербайджанском языке показывает, что переводчики в своей творческой активности выходят не только за национально-географические рамки, но расширяют внутренние границы национального художественного мировосприятия и мировоззрения.

Труды казахского гения подтверждают, что историко-культурные связи казахского и азербайджанского народов уходят в глубину веков. В частности в «Словах назидания», в поэмах «Искандер», «Масут», «Сказания об Азиме» обнаруживаются следы многовековых восточных мудростей. В эпоху независимости известность классических казахских писателей вышла далеко за пределы своей страны. Многие из них стали международно значимыми личностями. Так Абай как универсальный культурный феномен на рубеже веков стал существенным фактом мировой культуры. Взаимосвязь и литературные контакты между писателями тюркоязычных стран дали основание известным тюркологам говорить о концепции единой «тюркоязычной литературы» и необходимости ускорения создания «новой эпохи».

Ключевые слова: Казахстан, Азербайджан, литературные связи, интенсификация, Абай, М.Ауэзов.

Информация об авторах:

Алимжан Хамраев, доктор филологических наук, главный научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова, г.Алматы, Казахстан; e-mail: alik182009@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-7870-5946

*Шагимолдина Маржан Омиркановна, магистр гуманитарных наук, научный сотрудник Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова, г.Алматы, Казахстан;
e-mail: marzhanshagimoldina@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0784-640X*

References:

- Агаева Ф. (2015). «Абаеведение» [Abai studies (The history of the study of the life and creative path of Abai)] // Turkology, No. 4, p. 12-18 (in Russ).
- Агаева Ф. (2016). Syn vsego chelovechestva [The son of all mankind] // Creativity of Abai Kunanbayev in foreign reception. - Almaty. Adibet Alemi. p. 9-19 (in Russ).
- Аmineva V.R., Nabiullina A.N. (2019). Transkul'turnaja literatura: voprosy teorii i metodologii izuchenija [Transcultural literature: questions of theory and methodology of study] // National literatures at the present stage: scientific concepts and hypotheses: round table dedicated to the 80th anniversary of the creation of the Institute of Language, Literature and Art named after G. Ibragimova of the Academy of Sciences of the

Republic of Tatarstan (Kazan): sat. Art. Issue 1 / comp.: A.F. Ganieva, F.H. Minnullina, L.R. Nadyrshina. - Kazan, 2019. - p. 240. Electronic resource (in Russ).

Akhmetzhan Ashiri. (2021). Ar kuni adam bolyp omir surdik / Available at: : /<https://qazaqadebieti.kz/28288/ahmetzhan-ashiri-r-k-ni-adam-bolyp-mir-s-rdik> (in Kaz)

Bybler V. Kul'tura. (1989) Dialog kul'tur [Culture. Dialogue of cultures] // Questions of philosophy. No. 6. P. 43-67 (in Russ).

Mirzoev K. (2020). Novye perevody Abaja na azerbajdzhanskij jazyk [New translations of Abay into Azerbaijani] // <http://sozvuchie.zviazda.by/literurnyj-kazakhstan/novye-perevody-abaya-na-azerbajdzhanskij-yazyk.html> (in Russ).

Shafag Alieva, Ajgjun Gasan. (2020). Kniga o tvorchestve Muhtara Aujezova vyshla v Azerbajdzhane [Mukhtar Auevov's creativity: from tradition to innovation] // <https://24.kz/ru/news/culture/item/445207-kniga-o-tvorchestve-mukhtara-auezova-vyshla-v-azerbajdzhane> (in Russ).

Tokaev K-Zh. (2020). Abaj i Kazahstan v XXI veke [Abai and Kazakhstan in the XXI century] // <https://www.inform.kz/ru/opublikovana-stat-ya-kasym-zhomarta-tokaeva-abay-i-kazahstan-v-xxi-veke> (in Russ).

Elkhan Zal. (2020) Pojet: vse tvorchestvo Abaja Kunanbaeva izdano na azerbajdzhanskom jazyke [Poet: all the works of Abay Kunanbayev are published in Azerbaijani] // <https://az.sputniknews.ru/radio/20201128/425560953/Abay-Kunanbaev-na-azerbaydzhanskom-yazyke.html> (in Russ).

Shagimoldina M.O. (2021) Problems of translation of works of kazakh poets and writers into foreigon languages // Keruen. Tom 72. – No 3 – (2021). – p. 74-80. <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-07> (in Eng).

Әдебиеттер:

Агаева Ф. «Абайтану» (Абайдың өмірі мен шығармашылық жолын зерттеу тарихы) // Түркология, №4, 2015. – 12-18 б. (орыс).

Агаева Ф. Бүкіл адамзаттың ұлы // Абай Құнанбаевтың шығармашылығы. – Алматы. Әдебиет Әлемі. 2016. – 9-19 б. (орыс).

В.Р.Аmineva, А.Н.Набиуллина мәдениетаралық әдебиет: оқыту теориясы мен әдіснамасының мәселелері // Қазіргі кезеңдегі ұлттық әдебиеттер: ғылыми тұжырымдамалар мен гипотезалар: Татарстан Республикасы Ғылым Академиясының Г. Ибрагимова атындағы тіл, әдебиет және өнер Институтының құрылғанына 80 жыл толуына арналған дөңгелек үстел. (11 Қыркүйек 2019 ж., Қазан қ.); Шығ. 1 / құраст.: А. Ганиева, Ф. Х. Миннуллина, Л. – Қазан, 2019. - 240 б. Электрондық ресурс (орыс).

Ахметжан Ашири. Әр күні адам болып өмір сүрдік / Available at: / <https://qazaqadebieti.kz/28288/ahmetzhan-ashiri-r-k-ni-adam-bolyp-mir-s-rdik> (қаз).

Библер В. Мәдениет. Мәдениеттер диалогы // философия мәселелері. – 1989. – № 6.- 43-67 Б. Елбасы кітапханасында әзербайжан тілінде «Қыз Жібек» кітабы сақтаулы / : <https://presidentlibrary.kz/ru/news/v-biblioteke-elbasy-hranitsya-kniga-kyz-zhibek-na-azerbaydzhanskom-yazyke> (орыс).

Мирзоев К. Абайдың әзірбайжан тіліне жаңа аудармалары // : <http://sozvuchie.zviazda.by/literurnyj-kazakhstan/novye-perevody-abaya-na-azerbajdzhanskij-yazyk.html> (орыс).

Низами Тагисаның «Мұхтар Әуезов шығармашылығы: дәстүрден жаңашылдыққа» монографиясы // : <https://24.kz/ru/news/culture/item/445207-kniga-o-tvorchestve-mukhtara-auezova-vyshla-v-azerbajdzhane> (орыс).

Токаев Қ-Ж. XXI ғасырдағы Абай және Қазақстан. Kazinform. 9.01.2020 // <https://www.inform.kz/ru/opublikovana-stat-ya-kasym-zhomarta-tokaeva-abay-i-kazahstan-v-xxi-veke> (орыс).

Эльхан Зал. Ақын: Абай Құнанбаевтың барлық шығармашылығы әзірбайжан тілінде жарық көрді <https://az.sputniknews.ru/radio/20201128/425560953/Abay-Kunanbaev-na-azerbaydzhanskom-yazyke.html> (орыс).

Шагимолдина М.О. (2021) Қазақ ақын-жазушыларының шығармаларын шет тілдеру аудару мәселелері // Керуен. Том 72. – Номер 3 – (2021). – б. 74-80. <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-07> (ағылш).

Литература:

Агаева Ф. «Абаеведение» (История исследования жизненного и творческого пути Абая) // Түркология, №4, 2015. - 12-18 с. (рус).

Агаева Ф. Сын всего человечества // Творчество Абая Кунанбаева в зарубежной рецепции. – Алматы. Әдебет Әлемі, 2016. - 9-19 с. (рус).

Аминова В.Р., Набиуллина А.Н. Транскультурная литература: вопросы теории и методологии изучения // Национальные литературы на современном этапе: научные концепции и гипотезы: круглый стол, посвященный 80-летию создания Института языка, литературы и искусства им. Г. Ибрагимова Академии наук Республики Татарстан (11 сентября 2019 г., г. Казань): сб. ст. Вып. 1 / сост.: А.Ф. Ганиева, Ф.Х. Миннулина, Л.Р. Надыршина. – Казань: ИЯЛИ, 2019. – 240 с. (рус).

Ахметжан Ашири. Әр күні адам болып өмір сүрдік // Available at: : <https://qazaqadebieti.kz/28288/ahmetzhan-ashiri-r-k-ni-adam-bolyp-mir-s-rdik> (каз).

Библер В. Культура. Диалог культур // Вопросы философии. 1989. – № 6. 43-67 с. В библиотеке Елбасы хранится книга «Кыз Жибек» на азербайджанском языке // <https://presidentlibrary.kz/ru/news/v-biblioteke-elbasy-hranitsya-kniga-kyz-zhibek-na-azerbaydzhanskom-yazyke> (рус).

Мирзоев К. Новые переводы Абая на азербайджанский язык // <http://sozvuchie.zviazda.by/literaturnyj-kazakhstan/novye-perevody-abaya-na-azerbajdzhanskij-yazyk.html> (рус).

Монография Низами Тагисой «Творчество Мухтара Ауэзова: от традиций к новаторству» // <https://24.kz/ru/news/culture/item/445207-kniga-o-tvorchestve-mukhtara-aezova-vyshla-v-azerbajdzhane> (рус).

Токаев К-Ж. Абай и Казахстан в XXI веке. Kazinform. 9.01.2020 // <https://www.inform.kz/ru/opublikovana-stat-ya-kasym-zhomarta-tokaeva-abay-i-kazahstan-v-xxi-veke> (рус).

Эльхан Зал. Поэт: все творчество Абая Кунанбаева издано на азербайджанском языке // <https://az.sputniknews.ru/radio/20201128/425560953/Abay-Kunanbaev-na-azerbaydzhanskom-yazyke.html> (рус).

Шагимолдина М.О. Проблемы перевода произведений казахских поэтов и писателей на иностранные языки // Керуен. Том 72. – Номер 3 – (2021). – б. 74-80. <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-07> (англ).

Журнал 24.03.2005 жылы
Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелген.
Бұқаралық ақпарат құралын есепке қою туралы куәлік N 5844-Ж.

Журнал зарегистрирован 24.03.2005 года
в Комитете информации и архива Министерства культуры,
информации и спорта Республики Казахстан.
Свидетельство №5844-Ж по регистрации средства массовой информации

The journal was registered on March 24, 2005
in the Information and Archives Committee of the Ministry of Culture,
Information and Sports of the Republic of Kazakhstan.
Certificate No. 5844-Ж for registration of mass media

Дизайн және беттеу: **Ж. Рахметова**

Басуға 23.06.2022 ж. қол қойылды.
Көлемі 70x100½. Офсеттік басылым.
19,81 баспа табақ. Таралымы 500 дана.